

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

СТВОРЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНОГО ПАРКУ ЯК ОСНОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД

Студентки 4-го курсу, 19 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»

Сеферовської
Єлизавети Сергіївни

(підпис студента)

Науковий керівник
к.е.н., доцент

(підпис керівника)

Дьяченко
Ольга
Володимирівна

Гарант освітньої програми
к.держ.упр.

(підпис гаранта)

Динник
Ірина Петрівна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології
Кафедра публічного управління та адміністрування
Освітній ступінь: бакалавр
Спеціальність: публічне управління та адміністрування
Освітня програма: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«30» грудня 2022 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу студентіві Сеферовській Єлизаветі Сергіївні

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Створення індустріального парку як основа для розвитку громад»

Затверджена наказом ректора від «26» грудня 2022 р. № 3711

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: 12.05.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета дослідження: розроблення заходів щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України.

Об'єкт дослідження: процес створення індустріального парку.

Предмет дослідження: теоретико-методичні та прикладні основи створення індустріальних парків в громадах України.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1

ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД В УКРАЇНІ

1.1. Сучасний стан та тенденції розвитку громад в Україні

1.2. Аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на розвиток громад в Україні

РОЗДІЛ 2 СТИМУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В ГРОМАДАХ УКРАЇНИ

2.1. Інституційні засади створення індустріального парку

2.2. Розроблення заходів щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 24.11.2022	24.11.2022
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 30.12.2022	30.12.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.03.2023	20.03.2023
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.04.2023	20.04.2023
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 10.05.2023	10.05.2023
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 10.05.2023	10.05.2023
7	Зовнішнє рецензування випускної кваліфікаційної роботи	До 12.05.2023	12.05.2023
8	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	12-05. 17.2023	12-05. 17.2023
9	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 22.05.2023	До 22.05.2023
10	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком

6. Дата видачі завдання «30» грудня 2022 р.

7. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи
Дьяченко О.В.

8. Гарант освітньої програми Динник І.П.

9. Завдання прийняв до виконання студент

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи:

Випускна кваліфікаційна робота характеризується актуальністю та своєчасністю, оскільки присвячена питанням створення індустріальних парків в громадах України. Робота відповідає затвердженій темі, виконана відповідно до завдання, мету дослідження досягнуто.

У роботі проаналізовано сучасний стан та тенденції розвитку громад в Україні, досліджено вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на розвиток громад в Україні, розглянуто інституційні засади створення індустріального парку, розроблено заходи щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України. Висновки та пропозиції, що сформульовані в роботі, є цілком обґрунтованими.

У процесі дослідження здобувач продемонстрував достатній рівень володіння методологією наукових досліджень, вміння використовувати сучасні методи оброблення інформації.

Випускна кваліфікаційна робота Сеферовської Єлизавети Сергіївни є завершеним науковим дослідженням, виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам та рекомендується до захисту.

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Динник Ірина Петрівна _____

(підпис, дата)

11. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу:

Випускна кваліфікаційна робота студента Сеферовської Є.С. може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми: Динник І.П. _____

(підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____

(підпис)

«12» травня 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД В УКРАЇНІ.....	5
1.1. Сучасний стан та тенденції розвитку громад в Україні.....	5
1.2. Аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на розвиток громад в Україні.....	10
РОЗДІЛ 2. СТИМУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В ГРОМАДАХ УКРАЇНИ.....	14
2.1. Інституційні засади створення індустріального парку.....	14
2.2. Розроблення заходів щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України.....	19
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29

ВСТУП

Однією з базових умов ефективного функціонування економіки країни є підвищення темпів розвитку вітчизняної промисловості, залучення інвестицій та новацій - обов'язкова умова розширеного відтворення реального сектора економіки. Сьогодні, в умовах військової агресії РФ спостерігається скорочення темпів приросту промислового виробництва, обсягів інвестицій, експорту, відтік капіталу, тобто, підприємці та громадяни вважають за краще не інвестувати кошти в українську економіку. Руйнування вітчизняних підприємств, втрата робочих місць, може бути подолано в ході відбудови економіки, нової індустріалізації, інструментами якої є індустріальні парки, які можна створити на території місцевих громад.

В умовах післявоєнного відновлення та стабілізації економіки, для розвитку громад на перший план виходять проблеми забезпечення якості економічного зростання, виробничої ефективності та підвищення конкурентоспроможності, у тому числі, на базі інноваційного розвитку промисловості, інфраструктури, модернізації виробництва, підвищення продуктивності праці.

Потужним драйвером місцевого розвитку, інструментом подолання депресивності окремих регіонів та посилення їх конкурентоспроможності, ефективним механізмом впровадження інноваційних підходів в організації інноваційного промислового виробництва є розвиток такої перспективної форми просторової організації підприємницької діяльності, як індустріальні парки. Створення індустріальних парків широко використовується в багатьох країнах Європи та світу для активізації інноваційного регіонального розвитку.

Індустріальні парки мають стати одним із дієвих механізмів успішної децентралізації, суть якої полягає у створенні умов, за яких територіальні громади мають порозуміння, зацікавленість та інструменти розвитку та підвищення добробуту мешканців через вивільнення підприємницької

ініціативи, залучення інвестиційних ресурсів, збільшення кількості робочих місць, розвиток промислового виробництва та наповнення бюджетів.

Питання створення індустріальних парків розглянуто у дослідженнях: Н. Беллантуоно [28], О. Берданової [26], Ю. Борисенко [4], В. Галасюк [6], С. Лекарь [10], В. Ляшенко [12], Н. Трушкіної [12], С. Тульчинської [29], Н. Шевчук [29] та інших.

Мета дослідження – розроблення заходів щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити сучасний стан та тенденції розвитку громад в Україні;
- проаналізувати зовнішні та внутрішні фактори впливу на розвиток громад в Україні;
- розглянути інституційні засади створення індустріального парку;
- розробити заходи щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України.

Об'єкт дослідження: процес створення індустріального парку.

Предмет дослідження: теоретико-методичні та прикладні основи створення індустріальних парків в громадах України.

Методи дослідження. В процесі дослідження використано метод систематизації – для визначення впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на розвиток громад, SWOT-аналіз для оцінки сильних та слабких сторін та виявлення можливостей та загроз розвитку громад, графічний – при зображенні сучасного стану громад та перспектив розвитку, табличний – для узагальнення даних дослідження, метод узагальнення – при формуванні висновків дослідження.

Структура та обсяг випускної кваліфікаційної роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел з 30 найменувань. Робота викладена на 31 сторінці та ілюстрована 6 таблицями та 5 рисунками.

РОЗДІЛ 1. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ГРОМАД В УКРАЇНІ

1.1. Сучасний стан та тенденції розвитку громад в Україні

Повномасштабне вторгнення РФ на територію України показало наскільки стабільним є органи місцевого самоврядування, які спроможні витримати будь – які негаразди, зокрема у фінансовій частині. Адже організація та забезпечення наземної оборони, матеріально-технічне забезпечення Збройних Сил України, залучення іноземних партнерів – це те, що органи місцевого самоврядування (ОМС) зобов’язалися підтримувати з самого початку ганебного вторгнення. Росії, забезпечуючи постійну підтримку всіх сфер життя населення у місцевій громаді: різноманітна допомога для внутрішньо переміщених осіб, організація притулків, продовження надання послуг на високому рівні. І все це попри постійні обстріли. Ефективна децентралізація дозволила ОМС отримати автономні, незалежні, адекватні фінансові ресурси, які відіграли ключову роль у протистоянні викликам.

В умовах повномасштабного вторгнення РФ місцеві громади в Україні показали себе як міцна тилова лінія оборони, яка навіть у складних умовах вирішує всі питання життя громади, надаючи людям найнеобхідніші послуги.

На рис.1.1 наведено частку доходів місцевих громад у загальному бюджеті України у 2017-2022 роках.

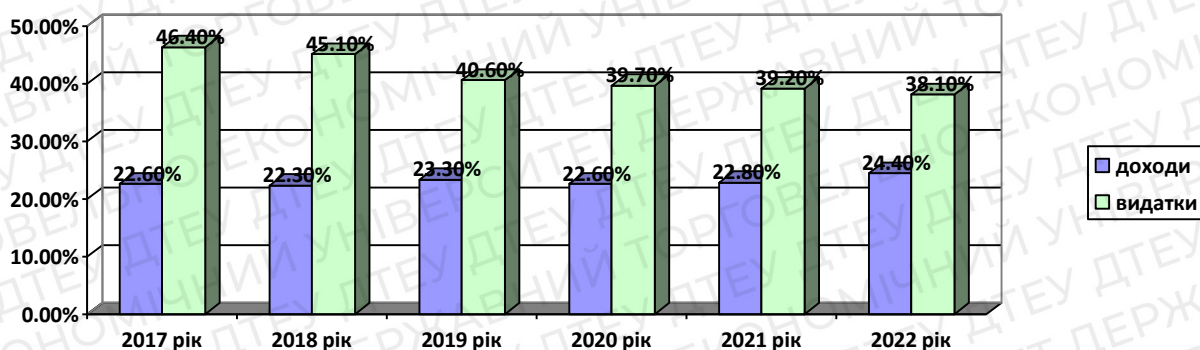

Рис.1.1. Частка місцевих бюджетів у доходах зведеного бюджету України(без трансфертів) у 2017-2022 роках,%

Джерело: складено за даними [25].

Отже, не зважаючи на досить складне економічне становище України та місцевих громад, що пов'язане зі світовою пандемією та війною в Україні, відмітимо поступове зменшення розриву між доходами та видатками місцевих громад, що вказує на поліпшення їх фінансового стану та укріплення самостійності завдяки реформі децентралізації, що проходить з 2014 року.

Загалом, за результатами Всеукраїнського соціологічного дослідження з питань місцевого самоврядування, проведене Київським міжнародним інститутом соціології у жовтні-листопаді 2022 року, 76,5% українців вважають, що розвиток місцевого самоврядування та регіональної організації влади (децентралізація) має продовжуватися та що реформа відіграла позитивну роль у протистоянні широкомасштабному російському вторгненню [17].

Інше опитування показало, що підтримка реформи зростає з року в рік. Нагадаємо, у період з 2015 по 2021 роки частка тих, хто вважає децентралізацію необхідною, зросла з 59% до 63%. Цього року підтримка зросла до рекордних 76,5%, переконавши тих, хто раніше сумнівався в реформі. Противників реформи скоротилося з 16% минулого року до 14% цього року.

Показово й те, що попри повномасштабну війну та спричинені нею соціально-економічні та енергетичні проблеми, 78,5% респондентів оптимістично дивляться в майбутнє України, а 88% – у майбутнє своєї громади [17].

Більшість респондентів вважають, що децентралізація зіграла позитивну роль у протистоянні масштабному російському вторгненню. Так, 49% вважають, що реформа в цілому позитивно вплинула на можливості опору. 53,5% бачать, що формування нових агрегованих громад позитивно вплинуло на можливості опору.

Результати дослідження також свідчать про те, що більшість громадян України (75%) вважають, що їхні громади готові до надзвичайних ситуацій і проблем, спричинених війною.

Респонденти не дійшли згоди щодо важливих питань їхніх громад у найближчому майбутньому (рис. 1.2). Більшість – 37% – зазначили лікування.

Далі йдуть такі сфери, як створення робочих місць і підтримка бізнесу (30%), підтримка армії (28%), соціальний порядок і безпека (включно з підготовкою притулків, ресурсів безпеки тощо) (27%), навколишнє середовище (25%). Інші сфери більше назвали 15-24% респондентів, тобто вони також важливі для значної частини населення.

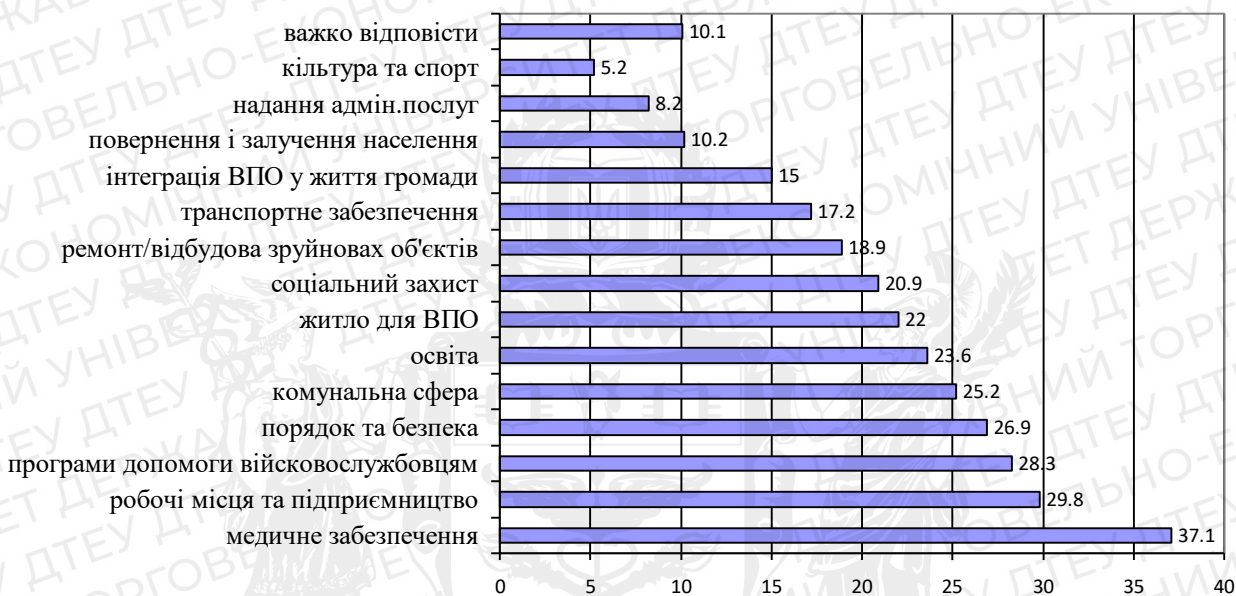

Рис.1.2. Пріоритетні сфери для громад на найближчий період [17]

Загалом характеристики різних регіонів схожі, хоча вони мають свої особливості. Наприклад, на півночі мало хто говорить про порядок і безпеку (32% проти 23-27% в інших регіонах), а також на півдні та сході більший акцент на комунальну галузь (відповідно 31% і 31% проти 25% в інших регіонах). Водночас мало жителів Півдня та Сходу говорили про залучення ВПО до життя громади (9% та 9% проти 17-19% в інших регіонах).

Схід також вирізняється меншим відсотком тих, хто говорить про програми допомоги армії (16% проти 26-33%), і більшим відсотком тих, хто говорить про ремонт/відбудову зруйнованого майна (29%). Водночас навпаки в Центрі, де про цю сферу мало хто говорить (10% проти 16-22% на Заході, Півночі та Півдні). У цих регіонах місцеві умови різні, що може спричинити відмінності у результатах опитування.

Крім того, чітко простежується тенденція зростання із Заходу на Схід вартості зруйнованого будинку – від 16-17% на Заході та в Центрі до 25% на Півночі та Півдні та 30% на Сході.

Загалом, протягом 2022 року було обліковано майже 5 млн. ВПО. В табл. 1.1 наведено результати опитування ВПО та місцевих громадян щодо пріоритетних сфер розвитку громади в майбутньому.

Таблиця 1.1

Пріоритетні сфери для громади на найближчий період

№п/п	Сфери	Місцеві мешканці,%	ВПО,%
1	Медичне забезпечення	37,8	33,7
2	Робочі місця і підприємництво	30,0	29,0
3	Програми допомоги військовослужбовцям	28,7	24,9
4	Порядок і безпека	27,3	35,0
5	Комунальна сфера	26,1	29,8
6	Шкільна та дошкільна освіта	23,8	15,0
7	Житло для постраждалих	21,1	27,8
8	Соціальний захист	20,6	20,2
9	Ремонт / відбудова зруйнованих об'єктів	19,2	16,2
10	Транспортне забезпечення	17,7	14,0
11	Інтеграція ВПО у життя громади	14,0	24,7
12	Повернення мешканців та мешканок, які виїхали, та залучення нових	9,7	9,5
13	Надання адміністративних послуг	7,7	11,6
14	Культура та спорт	5,2	3,9

Джерело: [17]

ВПО рідше говорять про такі сфери, як шкільна та дошкільна освіта (15% проти 24% серед місцевих). Натомість ВПО частіше говорили про житло для постраждалих (28% проти 21%), інтеграцію ВПО у життя громади (25% проти 14%), забезпечення порядку і безпеки (35% проти 27%).

Лідерами за кількістю внутрішньо переміщених осіб є три області східного регіону: Дніпропетровська, Харківська та Запорізька. Тут зареєстровано 1,9 млн внутрішньо переміщених осіб. У північному регіоні, а саме в Київській, Житомирській, Чернігівській та Сумській областях, проживає 1,6 млн переселенців. У центральному регіоні (у Вінницькій, Черкаській, Кіровоградській, Полтавській областях) зареєстровано один мільйон вимушених переселенців. У південному регіоні (Одеська та Миколаївська області) проживає близько 700 тис. внутрішньо переміщених осіб [13].

Якщо «тилові» громади потребують рішень щодо налагодження співпраці з переселенцями та створення робочих місць для переселенців, то у східних чи північних регіонах є потреба у відбудові зруйнованої інфраструктури та відновленні господарської діяльності.

Нині некоректно говорити про якісь інвестиційні проекти, поки не закінчиться війна. Зараз перед країною інші завдання – закінчити цю війну і спільними зусиллями перемогти. Але щодо додаткових джерел, то 13 вересня 2022 року проект держбюджету на 2023 рік вже затвердив Кабінет Міністрів, і там є певні моменти щодо фінансової підтримки найбільш постраждалих від бойових дій громад. Це Фонд ліквідації наслідків збройної агресії – майже 20 мільярдів гривень, це додаткова субвенція на реалізацію повноваження місцевого самоврядування на звільнених, тимчасово окупованих і постраждалих територіях [5].

Збільшується прірва між забезпеченістю доходами громад, розташованих поблизу зони бойових дій або під тимчасовою окупацією, та умовно безпечними громадами. Підприємства з тих територій переїжджають у безпечні зони, транспортні засоби, працівники, а відповідно, туди також будуть текти податки. Виключно власними силами подолати цей дисбаланс не вдасться – для цього потрібна державна підтримка, залучення міжнародних фондів та грантів.

Органи місцевого самоврядування є одними з найважливіших гравців у процесі економічного відновлення. Поки підприємці працюють ізольовано, а громада стоїть осторонь, програють усі. Важливо спілкуватися з підприємцями, слухати їх і допомагати їм розвиватися, мотивуватися їхніми потребами. У них можуть бути проблеми та рішення, які органи місцевого самоврядування можуть легко вирішити, а можуть бути такі, які стануть основою для нових ідей та напрямів співпраці.

Отже, у 2014 році стартувала реформа децентралізації місцевого самоврядування, яка була направлена на підвищення самостійності та зменшення фінансової залежності, проте, значною перешкодою розвитку громад стало повномасштабне вторгнення РФ на територію України у кінці

лютого 2022 року, що зумовило значні руйнування виробничої, комунальної та соціальної інфраструктури, суттєву хвилю ВПО. Відповідно, ОТГ змушені спрямовувати кошти на розселення ВПО, відновлення критичної інфраструктури, проте у 2022 році зменшився розрив між часткою доходів та видатків місцевих бюджетів у загальному бюджеті країни. В той же час, серед головних пріоритетів для розвитку громади в майбутньому – створення робочих місць та розвиток підприємництва.

1.2. Аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на розвиток громад в Україні

Відкрита агресія Російської Федерації проти України, яка переросла у тотальну війну, призвела до жахливих руйнувань українських міст і сіл, руйнування критичної інфраструктури в багатьох громадах і регіонах, мільйонів вимушених переселенців, значних демографічних змін, критичних ситуацій в різних регіонах України. Діяльність ОМС на охоплених війною територіях, безкорислива допомога громад і регіонів найбільш постраждалим регіонам засвідчили узгодження політики у галузях регіональної децентралізації та регіонального розвитку.

Загалом, повномасштабне вторгнення рф суттєво вплинуло на всі складові внутрішньої політики держави загалом і державної регіональної політики зокрема. До сукупності проблем, що мали значний вплив на Україну перед війною, додалися нові, які з різних причин навіть не були враховані під час планування як малоймовірні, які тепер стали домінуючими і ще довго впливатимуть на Україну та її регіони.

Громади по-різному реагують на економічні потрясіння повномасштабного вторгнення. Таким чином, загальний обсяг власних податкових надходжень зменшився в абсолютній більшості громад. Лише декілька десятків громад змогли зберегти його на довоєнному рівні або збільшити. До них належать, наприклад, громади з видобувними галузями, які

не постраждали від обстрілів, або галузі, виробничі ланцюжки яких не постраждали від обстрілів.

У табл. 1.2 наведено результати SWOT-аналізу впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на розвиток громад в Україні.

Таблиця 1.2

SWOT- аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів впливу на розвиток громад в Україні

	Сильні сторони	Слабкі сторони
Внутрішнє середовище	1.Інституційна стійкість 2.Згуртованість громад 3.Інвентаризація соціальної інфраструктури та розташування ВПО 4.Комунікація з бізнесом для підтримки громади 5.Високий рівень довіри громадян 6.Релокація виробничих підприємств	1. Не всі громади розробили програми дій в умовах воєнного стану 2.Значна кількість ВПО 3.Додаткове навантаження на інфраструктуру 4.Значна частина де окупованих територіях замінована і соціальна інфраструктура знищена 5.Зменшення власних доходів та витрат громад
	Можливості	Загрози
Зовнішнє середовище	1.Регулярні комунікації з мешканцями громади 2.Співпраця громад та бізнесу по створенню робочих місць 3.Мобілізація залучених ресурсів для проектів розвитку громад 4.Міжнародна допомога	1. Війна в Україні 2.Значний обсяг неправдивої інформації у ЗМІ та соціальних мережах 2.Погіршення платоспроможності населення 3.Високий рівень інфляції 4.Відсутність трансфертів для розвитку громад

Джерело: складено автором

З сильних сторін громад у 2022 році відмітимо інституційну стійкість що полягала в наступному:

- готовність керівників органів місцевого самоврядування залишатися в територіальній громаді та працювати з населенням в непростих умовах війни;
- здатність швидко змінювати схеми роботи та працювати понаднормово (у деяких громадах створено або вже є координаційний чат, проводяться регулярні зустрічі представників виконавчої влади та інших профільних структур)
- рівень готовності до надзвичайного стану/вторгнення:

- наявність власних або адаптація національних планів опору в умовах повномасштабної війни;
- обговорення можливих дій місцевої громади у разі несприятливих ситуацій;
- фактична підготовка - можливість накопичення запасів (паливо, вода, медикаменти), їх обсяги; надання транспортних засобів для евакуації населення та/або доставки гуманітарної допомоги.

В той же час, навіть після вторгнення окремі громади не затвердили програм опору та не ведуть обговорень у разі погіршення безпекової ситуації, нових потрясінь та сценаріїв можливих дій у разі їх реалізації.

Згуртованість, набута в процесі добровільного формування громади та «завоювання права на самостійне існування», сприяла бажанню місцевих мешканців допомагати Збройним Силам та іншим оборонним формуванням. Тому заходи, що сприяють згуртованості, повинні залишатися «актуальними» в громадах. Така діяльність включає залучення громадян до прийняття рішень та/або об'єднання людей навколо спільних питань/проблем (наприклад, громадське бюджетування за участю). У сільській та сільській громадах це часто спільні проекти кількох громад або створення кооперативів у межах однієї громади.

У соцмережах та чатах широко поширювалася неправдива інформація та фейки, які сіяли паніку серед місцевого населення (нерідко така інформація з'являється і сьогодні). Якщо місцева влада цьому не протидіяла, йшов наплив неактуальних звернень до поліції та на гарячу лінію.

Відповідь на цей виклик була:

- регулярність спілкування з жителями громади, публікація перевірених новин та взаємодопомога всередині громади;
- можливості та частота зустрічей (обмін інформацією та досвідом) з іншими громадами.

Навіть невеликі громади створили та активували соціальні мережі для офіційного інформування населення. Позитивною є також тенденція організації неформальних партнерських стосунків між сусідніми громадами та спільного

протистояння IPSO та фейкам. На жаль, деякі громади сьогодні перестали так часто спілкуватися з населенням, як на початку вторгнення, що призвело до невдоволення населення. Якщо в перші місяці війни багатьом громадам необхідно було швидко знайти тимчасовий притулок для значної кількості людей, забезпечити їх їжею та ліками, то зараз є потреба забезпечення постійним житлом, соціальна інтеграція та працевлаштування ВПО.

Відповідно, діями громад були:

- створення можливостей для внутрішньо переміщених осіб (ліжка, місця в навчальних закладах для дітей, психологічна/юридична/інша підтримка);
- допомога щодо переміщених підприємств та створених робочих місць.

Окремі громади вважали свій досвід відкритості для бізнес-ідей перевагою перед повномасштабним вторгненням, оскільки така співпраця дозволяла набагато швидше й, отже, краще організувати коаліції за напрямками роботи. інтегрувати ВПО. Вирішити цю проблему допомогли горизонтальні зв'язки, започатковані на різноманітних тренінгах та форумах.

Різні українські регіони та територіальні громади внаслідок війни мають суттєво різні втрати від наслідків війни, а тому потребують різних підходів до планування розвитку чи відновлення.

Отже, для одних громад актуальним є швидке відновлення шляхом відбудови знищеної інфраструктури, а для інших громад – пристосування до нинішніх умов. І в першому, і в другому випадку йдеться про необхідність певного синхронного планування відновлення одних і розвитку інших територіальних громад у межах одного регіону. Регіони, які загалом не мають постраждалих територій, мають нові виклики, створені війною – вимушені мігранти, розрив коопераційних зв'язків. Тут мають створюватися нові інноваційні структури, відновлюватись закриті підприємства, сільське господарство має стати багатогалузевим, щоб забезпечити внутрішній ринок України продуктами харчування. Це потребує мобілізації всіх людських, фінансових, технологічних та організаційних ресурсів, які вже в нинішніх умовах спрямовані на швидке зростання економіки на цих територіях.

РОЗДІЛ 2. СТИМУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ В ГРОМАДАХ УКРАЇНИ

2.1. Інституційні засади створення індустріального парку

Реформа децентралізації дала поштовх до формування ефективного та максимально наближеного до громадянина організація влади – місцевого самоврядування.

Добровільна інтеграція місцевих громад дозволила новоствореним органам місцевого самоврядування отримати повноваження, відповідні ресурсам, якими колись володіли вищі регіональні структури.

Інтереси громадян, що проживають на території місцевої громади, нині представляє вибраний голова, депутати та виконавчі структури місцевої громади, що забезпечать виконання наданих законодавством повноважень в інтересах громади. У населених пунктах, що входять до складу об'єднаної громади, право місцевих жителів на самоврядування та надання послуг мешканцям гарантується їх обраними посадовими особами [21].

Індустріальні парки – це території з розвиненою інфраструктурою, спеціальними умовами оподаткування та іншими пільгами для виробничих підприємств [18]. Розвиток індустріальних парків сприяє розвитку громад, підвищенню зайнятості населення, підтримці місцевих та переселених виробників, залученню інвестицій та впровадженню нових технологій.

Ініціатором створення індустріального парку може бути орган державної влади, орган місцевого самоврядування, а також юридична організація або приватна особа [18].

Станом на 11 листопада 2022 року, за даними Міністерства економіки України, до Реєстру індустріальних парків включено 59 промислових майданчиків [7].

Слід зазначити, що, як свідчить світова практика, для залучення інвестицій в індустріальні парки держави використовують широкий спектр

інструментів підтримки учасників інвестиційних проектів (як правило, використовуються податкові інвестиційні стимули). Серед них виділяють: пільгові ставки прибуткового податку; звільнення від сплати ввізного мита обладнання та обладнання, що ввозяться учасникам індустріальних парків; звільнення від сплати податків на нерухоме майно та на землю, орендну плату за землю або нерухоме майно, екологічного податку, місцевих податків і зборів; застосування пільгових та істотно пільгових тарифів на комунальні послуги; державні гарантії інвесторам індустріальних парків від несприятливих змін законодавства про податки і збори [6, сс.43].

В табл. 2.1 наведено перелік основних нормативно–правових актів по створенню індустріальних парків в Україні.

Таблиця 2.1

Нормативно-правові акти по створенню індустріальних парків в Україні

Нормативно–правовий акт	Зміст
Про індустріальні парки: Закон України [18]	Визначає правові та стратегічні основи створення та функціонування індустріальних парків на території України з метою забезпечення економічного розвитку та підвищення місцевої конкурентоспроможності, збільшення інвестиційної активності, створення нових робочих місць, удосконалення сучасної промислової та ринкової інфраструктури.
Порядок надання коштів на безповоротній основі для облаштування індустріальних (промислових) парків: Постанова Кабінету Міністрів України [16]	Визначає механізм надання на безповоротній основі з державного, місцевих бюджетів та інших джерел ініціаторам створення індустріальних (промислових) парків на здійснення діяльності щодо створення індустріальних (промислових) парків парків для облаштування індустріальних парків та/або забезпечення будівництва прилеглих до них об'єктів інфраструктури, вимоги до створення та діяльності індустріальних парків, які включено до Реєстру індустріальних парків.
Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України [22]	Встановлює правові та організаційні основи містобудівної діяльності та має забезпечити сталий регіональний розвиток з урахуванням інтересів влади, громадськості та приватного сектору.

Внесені доповнення до Податкового Кодексу України у червні 2022 року були наступні:

- податок на прибуток протягом 10 років складе 0%, при провадженні діяльності в рамках індустріального парку та без нарахування та виплати

дивідендів, але при цьому неоподатковувані кошти мають бути спрямовані на розвиток діяльності в рамках індустріального парку;

- звільнення від оподаткування ПДВ операцій з імпорту нового обладнання (обладнання) та його комплектуючих для використання в господарській діяльності учасників індустріального парку. При цьому слід враховувати, що таке обладнання має бути не в експлуатації та з датою виготовлення не більше трьох років з моменту ввезення на територію України [19].

Законом №2331 звільнено учасників індустріального парку від сплати митних платежів при ввезенні нового обладнання (обладнання) та комплектуючих до нього з врахуванням таких же вимог до терміну використання відповідного устаткування [20].

З позиції Міністерства фінансів, зниження ставки ПДВ для операцій із ввезення обладнання на митну територію України призведе до зменшення податкових надходжень до державного бюджету, що в свою чергу це може вплинути на фінансування державних програм. Але водночас у міністерстві зазначають, що для учасників індустріальних парків надано податкові пільги, зокрема звільнення від оподаткування ПДВ операцій, що ввозяться на митну територію України в митному режимі імпорту нового обладнання та приладдя до них, визначені частиною шостою статті 287 Митного кодексу України коди УКТ ЗЕД [3].

Так, виробники-резиденти індустріальних парків можуть скористатися податковими та митними пільгами на імпорт обладнання.

Окрім податкових та митних пільг, Закон передбачає деякі допоміжні заходи щодо організації та діяльності індустріальних парків:

- компенсація (повна або часткова) процентної ставки за наданими кредитними коштами;
- безповоротне надання грошових коштів, у тому числі і для забезпечення будівництва прилеглих об'єктів інфраструктури;
- компенсація витрат на приєднання до інженерно-транспортних мереж.

Органи місцевого самоврядування також можуть сприяти діяльності приватних підприємств, тобто встановити спеціальні ставки земельного податку та орендної плати за землю та нерухоме майно на території індустріального парку, полегшити оформлення та прийняття необхідних документів, а також підготовці кадрів для резидентів приватних підприємств.

Отже, як бачимо, як держава, так і місцева влада зацікавлені в успішній діяльності індустріальних парків, тому створюють максимально сприятливі умови – як організаційні, так і податкові.

В той же час, основною проблемою, яка гальмує розвиток індустріальних парків, є відсутність ефективних інституційних стимулів та політичної волі. Серед лімітуючих факторів, що стримують розвиток індустріальних парків як ефективного механізму активізації місцевого розвитку, слід виділити (рис.2.1):

- загалом несприятливі умови для підприємницької діяльності, пов'язані з війною в Україні;
- нечіткість формування коштів на розвиток індустріальних парків з державного та місцевих бюджетів, про що свідчить незабезпеченість у частині надання державної підтримки, складність процесу її надання та відсутність прозорості механізму фінансування учасників парку;
- відсутність контролю за податковими та митними пільгами для бізнес-організацій у межах індустріального парку, а також відсутність належної практики та систем управління нецільовим використанням коштів, вивільнених у результаті таких пільг;
- обмежене інфраструктурне забезпечення розвитку індустріальних парків, пов'язане з труднощами доступу до мереж електро-, газо- та водопостачання, монополізацією цих сегментів ринку, а також невирішеність питань щодо розробки та забезпечення технічних умов для приєднання до мереж енергетичних об'єктів розподіленої енергетики (зокрема альтернативної) на території індустріальних парків;
- низька наявність об'єктів підприємницької діяльності в контексті створення індустріального парку в слаборозвинених районах області;

- неврегулювання земельних питань, пов'язаних зі складністю відведення земель державної чи комунальної власності під індустріальний парк, сплати за оренду землі, зміна цільового призначення тощо.

Рис.2.1. Проблеми у створенні та функціонуванні індустріальних парків в Україні

Джерело: розроблено автором

Отже, планування територій для розвитку індустріальних парків на основі наявних промислових структур (Brownfield підхід) економить інвестиційні ресурси для розвитку інженерно-транспортної інфраструктури, але вони не завжди відповідають вимогам інвесторів щодо інфраструктури та потужності. Аналіз доцільності створення та розвитку індустріальних парків у відповідних областях потребує розробки механізму громадсько-державного моніторингу діяльності індустріальних парків щодо ефективності використання земель та оцінки реального внеску останніх у розвиток територій, що дозволяє максимально ефективно налагодити діяльність цих просторових форм організації бізнесу як для інвестора, так і для держави.

2.2. Розроблення заходів щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України

Після прийняття Закону України «Про індустріальні парки» розвиток індустріальних парків не характеризується динамічністю, оскільки економічна діяльність індустріальних парків залишається повільною: станом на початок 2022 року з 52 індустріальних парків, що входять до Реєстру індустріальних (промислових) парків, 32 індустріальні парки обрано керуючими компаніями, 8 індустріальних парків мають резидентів та інших суб'єктів індустріальних парків, ще 7 утворено впродовж 2022 року, у Чернівецькій області (деревообробна та харчова промисловість), Львівська область (переробна промисловість), Тернопільська область (легка, харчова та переробна промисловість) [5].

Водночас значна частина індустріальних парків, включених до Реєстру, не розвинена і не приділяється достатня увага зі сторони місцевих громад та регіонів.

Воєнний стан започаткував новий етап у розвитку індустріальних парків, адже держава вважає важливим підтримувати існуючі виробництва та сприяти створенню нових виробничих підприємств.

Процедура створення індустріального парку наведено на рис. 2.2.

В Україні, як правило, ініціаторами створення індустріального парку є місцева влада, яка зацікавлена у стимулюванні інвестиційної діяльності на своїй території. Вони краще обізнані з його географічним, технологічним та інфраструктурним потенціалом, тому можуть більш грамотно розробити бізнес-планування індустріального парку, як фахівці публічних структур влади.

Держава та місцеві громади зацікавлені у розвитку індустріальних парків, оскільки головною метою приватного сектору є утворення нових робочих місць, збільшення доходів до бюджету та залучення нових інвестицій [10, с.82].

Рис. 2.2. Процедура створення індустриального парку

Джерело: складено за [18]

Керуючі компанії несуть відповідальність щодо проектування, планування та експлуатації індустриального парку і водночас вони зацікавлені в отриманні доходу від оренди землі та виробничих приміщень, обладнання, а також послуг, пов'язаних з здійсненням їх господарської діяльності. Усе це значно полегшує процес налагодження господарської діяльності для учасників індустриальних парків, оскільки дозволяє оптимізувати використання власних ресурсів. Учасниками індустриального парку можуть бути як місцеві, так і переселені виробники, а також новостворені підприємства.

З метою збереження стабільності української економіки Уряд реалізує Програму релокації підприємств [24], згідно з якою підприємства переміщуються з територій, які наближені або знаходяться в зоні бойових дій, до безпечних регіонів Західної України. Регіони, куди переїжджають компанії – Закарпаття, Львівщину, Франківщину, Тернопільщину, Хмельниччину, Буковину, Вінниччину, а також на південь Волині та Рівненської областей – є

промислово слабозвиненими порівняно зі східними регіонами, де промисловий потенціал був зосереджений. Відповідно, виробнича інфраструктура (нерухомість, транспорт, склад, об'єкти інфраструктури, необхідні для здійснення виробничої діяльності) в регіонах, куди приймаються переміщені підприємства, здебільшого нерозвинена – і це гальмує відновлення виробництва.

У табл. 2.2 наведено заходи по функціонуванню переміщених підприємств на короткострокову, середньострокову та довгострокову перспективи.

Таблиця 2.2

Заходи по функціонуванню переміщених підприємств

Період дії	Заходи
Короткострокова перспектива (до року)	Для забезпечення потреб складів гуманітарної продукції, логістичних хабів, виробництва та зберігання продуктів харчування, товарів першої необхідності (FMCG, фармацевтика тощо) та розміщення передислокованих фабрик із зон бойових дій та сусідніх регіонів.
Середньострокова перспектива (2-3 роки)	Відновити обсяг промислового виробництва до довоєнного рівня, здебільшого за рахунок розвитку місцевого виробництва та окремих іноземних компаній.
Довгострокова перспектива (4-10 років)	Забезпечити економічне зростання завдяки промислому буму за рахунок експансії іноземних технологічних компаній в Україну, інтеграції України в глобальні ланцюжки поставок завдяки вступу України до ЄС, посиленню обороноздатності країни та вступу України до НАТО чи іншого оборонного альянсу.

Джерело: складено за [5; 24; 26]

Щоб задовольнити потреби підприємств, які переміщують свої потужності в безпечні регіони, необхідно вирішити проблеми організації відповідної забудови – цьому значно сприятиме розвиток індустріальних парків, тому що розвиток промисловості, стимулює розвиток зростання допоміжних галузей, активізація трудового капіталу та збільшення зайнятості.

У Київській області є готові промислові майданчики, де створена вся необхідна виробнича інфраструктура: побудовані виробничі та складські приміщення, прокладені магістральні інженерні мережі, внутрішні та під'їзні шляхи. Наприклад, у нашому парку є вільні приміщення, і керуюча компанія

створює комфортні та гнучкі умови для співпраці: надає пільгові орендні ставки на період розгортання виробництва, допомагає з переїздом та організацією бізнесу на новому місці [14, с.77].

Приклад Київської області – радше виняток, ніж правило. Підприємствам-виробникам важко знайти нові виробничі та складські приміщення, куди можна завезти обладнання та почати роботу «з нуля». У більшості випадків компаніям пропонують браунфілд, який ще потрібно відреставрувати або адаптувати під потреби цеху.

Передача підприємств приватним підприємствам має низку переваг, зокрема такі [28, с.364]:

- наявність готових приміщень з підведеною необхідною інфраструктурою;
- пропозиції управляючою організацією публічних та сервісних послуг мешканцям;
- співпраця резидентів між собою, створення спільних ланцюгів поставок, можливість відправки товарів через логістичний центр, розташований на території парку.

Більш перспективним є переведення потужностей на індустріальні парки типу Brownfield, оскільки такі об'єкти вже оснащені інженерно-транспортною інфраструктурою, на відміну від індустріальних парків типу Greenfield – вони створюються на раніше незабудованих земельних ділянках.

При цьому, в Законі України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» не передбачено видатків державного бюджету на надання коштів для облаштування суміжної інфраструктури індустріальних парків. На фінансування індустріальних парків передбачено лише 400 млн грн у якості субвенцій місцевим бюджетам [27].

Кооперація України і Європейського Союзу в аспекті направлення фінансових коштів, які надходить від Європейського Союзу на підтримку України у протистоянні російській агресії, і надійде в рамках післявоєнного

відновлення, зокрема на розвиток сучасної промисловості. парків, може дати потужний поштовх розвитку індустріальних парків.

Так, щоб підтримати нагальні фінансові потреби України, Єврокомісія оголосила про рекордну програму макрофінансової допомоги (9 млрд євро у 2022 році), а для післявоєнної відбудови ініціювала інвестиційний план, чітко прив'язаний до реформ.

У табл. 2.3 наведено актуальні міжнародні грандові програми для органів місцевого самоврядування, що може бути гарною фінансовою підтримкою для створення індустріального парку на території громади.

Таблиця 2.3

Міжнародні грандові програми для органів місцевого самоврядування в Україні

Учасник	Донори	Напрямок фінансування	Кінцева дата подання заявки	Сума гранду
органи місцевого самоврядування; інноваційні та стартап компанії, якщо їх проект носить некомерційний характер	Міжнародний Вишеградський фонд	Інновації, дослідження та розробки, підприємництво (створення нових бізнесових і кластерних мереж для МСП, стартапів)	До 01.02.2023р.	До 30 тис. євро
органи місцевого самоврядування громад з діапазоном населення від 100 000 до 250 000 мешканців	Програма міжнародної допомоги «EU4Business: Конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП»	Розвиток та підтримку стійкості бізнесу у військовий час, покращення доступу МСП до національних та міжнародних ринків	27.01.2023.	До 1,8 млн. грн.
Органи місцевого самоврядування, підприємці	Глобальний інноваційний фонд	Створення кластерів, інноваційних підприємств	Постійно	Не лімітовано

Джерело: складено за [1; 2;]

Для реалізації плану реконструкції України (Rebuild Ukraine) має бути створена окрема платформа, якою спільно керуватимуть Європейська Комісія та

Уряд України. До нього мають увійти країни ЄС, інші держави та міжнародні фінансові організації. ЄС готовий відігравати важливу роль у фінансуванні плану реконструкції, і відповідно, Європейською Комісією запропоновано розробити окрему фінансову структуру Rebuild Ukraine Facility, яка складатиметься з грантів і позик [5].

На рис. 2.3 наведено узагальнену модель створення індустріального парку в Україні.

Рис. 2.3. Узагальнена модель створення індустріального парку в Україні

Джерело: розроблено автором

Отже, створення регіональної мережі індустріальних парків здатне утворити тисячі нових робочих місць у регіонах. Це зміцнить економічний потенціал громад та створить додану вартість для українських галузей.

Економіка України вимагає потужних проектів для розвитку економіки. Розбудова індустріальних парків – це, зокрема, спосіб для людей залишатися в Україні і повертатися сюди, жити і працювати вдома, у своїй громаді. Таким чином, кожен гектар промислового майданчика може створити близько 50

робочих місць. Тобто в середньому індустріальний парк – це тисяча і більше працевлаштованих громадян. Це важливий показник економічного розвитку регіонів.

У табл. 2.4 узагальнено заходи, щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України.

Таблиця 2.4

Заходи стимулювання створення індустріальних парків в громадах України

Напрями	Заходи	Відповідальні
Розробка правової бази створення, функціонування та розвитку індустріальних парків.	<ul style="list-style-type: none"> – внесення змін до чинного законодавства щодо зведення господарських відносин, пов'язаних з виробництвом, розподілом (розподілом), використанням ресурсів (матеріалів, енергії, води тощо) та відходів лише в межах індустріального парку; – забезпечення на законодавчому рівні застосування механізмів забезпечення відповідності індустріальних парків, включених до Реєстру, за умови відведення його учасникам не менше 40% загальної площі індустріального парку. 	Міністерство розвитку громад та територій України
Впровадження фінансового та нефінансового (консультації та інформаційної підтримки) стимулювання індустріальних парків.	<ul style="list-style-type: none"> – сприяти утворенню матеріальних та нематеріальних стимулів для надходження інвестицій, що сприятиме, серед іншого, розвитку індустріальних парків та господарської діяльності. 	Органи місцевого самоврядування
Включення планів утворення нових індустріальних парків до відповідних планів реалізації стратегій регіонального розвитку.	<ul style="list-style-type: none"> – розробка кошторисів в регіонах, регіональних та місцевих економічних та планувальних документах та план реалізації заходів щодо створення та функціонування індустріальних парків; – забезпечити повноцінний процес просторового планування там, де планується створення індустріальних парків, включаючи врахування можливості використання середовища самого індустріального парку (діяльність, яка переважно здійснюється на територіях, визначених Законом), об'єктів соціального та іншого призначення поза межами індустріального парку; 	<p>Міністерство розвитку громад та територій України</p> <p>Органи місцевого самоврядування</p>

Напрями	Заходи	Відповідальні
	<ul style="list-style-type: none"> – розробка та затвердження ініціаторами створення індустріальних парків відповідальних узгоджених рішень щодо утворення індустріальних парків. 	
<p>Реалізація державного стимулювання інфраструктурних проєктів та організації індустріальних парків.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – провести переговори з Антимонопольним комітетом та здійснити процедури, передбачені законодавством; – передбачити у державному та місцевому бюджеті використання коштів для національного розвитку і на розвиток індустріальних парків; – визначення та визнання умов і порядку індустріальних парків, які отримують бюджетні кошти, у порядку використання бюджетних коштів. 	<p>Міністерство розвитку громад та територій України</p> <p>Органи місцевого самоврядування</p>
<p>Налагодження співробітництва з відповідними міжнародними організаціями.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – формування вимог до успіху та стійкої інтеграції учасників індустріальних парків у глобальні ланцюги доданої вартості, експортуючи свою продукцію; – фінансова асоціація для участі представників промисловості в індустріальних парках, їх учасників у торгових, виставкових та фінансових заходах країни, з метою поширення інформації про індустріальні парки України. 	<p>Міністерство розвитку громад та територій України</p> <p>Органи місцевого самоврядування</p>
<p>Сприяння виробничим та керуючим компаніям-початківцям у залученні потенційних учасників індустріальних парків.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечити поширення інформації про індустріальні парки в Україні та їх можливостей в ЗМІ; – проведення інформаційних заходів (форумів, зустрічей тощо), спрямованих на демонстрацію та популяризацію переваг індустріальних парків в Україні. 	<p>Міністерство розвитку громад та територій України</p> <p>Органи місцевого самоврядування</p>

Джерело: складено автором.

Отже, заходами стимулювання створення індустріальних парків в громадах України є організаційно-інформаційні та фінансові, що включають: вдосконалення законодавства, консультаційну та інформаційну підтримку, розробку державних, регіональних та місцевих програм, планування видатків для стимулювання розвитку індустріальних парків, взаємодія з міжнародними організаціями, тощо.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Визначено, що у 2014 році стартувала реформа децентралізації місцевого самоврядування, яка була направлена на підвищення самостійності та зменшення фінансової залежності, проте, значною перешкодою розвитку громад стало повномасштабне вторгнення РФ на територію України у кінці лютого 2022 року, що зумовило значні руйнування виробничої, комунальної та соціальної інфраструктури, суттєву хвилю ВПО. Відповідно, ОТГ змушені спрямовувати кошти на розселення ВПО, відновлення критичної інфраструктури, проте у 2022 році зменшився розрив між часткою доходів та видатків місцевих бюджетів у загальному бюджеті країни. В той же час, серед головних пріоритетів для розвитку громади в майбутньому – створення робочих місць та розвиток підприємництва.

2. З'ясовано, що сильними сторонами внутрішнього середовища громад є згуртованість в умовах війни, високий рівень довіри населення, комунікація з бізнесом, релокація виробничих підприємств. В той же час, не всі громади розробили програми дій на період воєнного стану, значна кількість ВПО у західних регіонах України, що зумовило додаткове навантаження на інфраструктуру. На де окупованих територіях значна частина їх замінована а соціальна інфраструктура знищення, відповідно суттєво зменшились і доходи громад. У той же час, можливостями розвитку громад є регулярна взаємодія з бізнесом по створенню робочих місць та комунікація з мешканцями громади, мобілізація залучених ресурсів для розвитку громад, міжнародна допомога та створення індустріальних парків на базі релокованих підприємств.

3. Визначено, що інституційні засади створення індустріальних парків закладено в Законах України, Постановах Кабінету Міністрів. Зокрема у Податковому Кодексі передбачено пільги для учасників індустріального парку. При цьому, оцінка доцільності створення та розвитку індустріальних парків на відповідних територіях потребує розробки механізму громадсько-державного

моніторингу діяльності індустріальних парків щодо ефективності використання земель та оцінки реального внеску останніх у розвиток територій, що дозволяє максимально ефективно налагодити діяльність цих просторових форм організації бізнесу як для інвестора, так і для держави.

4. Запропоновано, що заходами стимулювання створення індустріальних парків в громадах України є організаційно – інформаційні та фінансові, що включають: вдосконалення законодавства, консультаційну та інформаційну підтримку, розробку державних, регіональних та місцевих програм, планування видатків для стимулювання розвитку індустріальних парків, взаємодія з міжнародними організаціями, тощо.

Таким чином, ефективна регіональна мережа індустріальних парків здатна створити тисячі нових робочих місць у регіонах. Це зміцнить економічний потенціал громад та створить додану вартість для українських галузей. Індустріальні парки місцеві громади можуть створити як з переміщеними підприємствами так і залучивши малий та середній бізнес, для цього держава виділяє лише 400 млн.грн. субвенції, тому що є більш нагальна потреба в Україні – закінчити війну з окупантами. Тому, можна скористатись міжнародними грантовими програмами, перелік яких постійно розширюється та оновлюється. Створення індустріальних парків в західних регіонах України має низку переваг: додаткові надходження до місцевого бюджету; створення робочих місць; залучення інвестицій; поліпшення ділової активності місцевої громади; розвиток кооперації та взаємозв'язків; поліпшення фінансової самостійності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 11 актуальних грантових можливостей для громад у сфері відновлення і розвитку <https://decentralization.gov.ua/news/16025>
2. 70 грантів для громади: Всеукраїнська Асоціація ОТГ URL: <https://hromady.org/70-grantiv-dlya-gromadi/>
3. Аналітика соціолого-інформаційного розрізу економічних та воєнно-оборонних проблеми в Україні на сучасному етапі / Б.М. Андрушків, Н.Б. Кирич, О.Б. Погайдак, В.В. Ратинський. *Вісник економічної науки України*. 2022. № 1 (42). С. 114-120.
4. Борисенко Ю. Досягнення та виклики реформування місцевого самоврядування в Україні. *Аспекти публічного управління* 2022. №10.3 С.42-50.
5. Відновлення України. Регіональний аспект / Реанімаційний пакет реформ. 2022. URL: <https://rpr.org.ua/news/vidnovlennia-ukrainy-rehionalnyu-aspekt/>
6. Галасюк, В. В. Індустріальні парки: світовий досвід та перспективи створення в Україні. *Економічний аналіз: зб. наук. праць* / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярощук (голов. ред.) та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2018. Том 28. № 1. С. 40-50.
7. До Реєстру включено ще два індустріальні парки - у Львівській та Тернопільській областях | Кабінет Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/news/do-reyestru-vklyucheno-shche-dva-industrialni-parki-u-lvivskij-ta-ternopilskij-oblastyah>
8. Єврокомісія запропонувала плани підтримки та відбудови України. DW. 18.05.2022. URL: <https://www.dw.com/uk/yevrokomisiia-zaproponovala-planu-pidtrymku-ta-vi...>
9. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254k/96-vr#Text>
10. Лекарь С. І. Міжнародні та вітчизняні реалії функціонування індустріальних парків. *Економіка промисловості*. 2017. № 1. С. 80-94.

11. Липова, С. В. Перспективи розвитку об'єднаних територіальних громад в Україні. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2022. №1.14. С.167-171.
12. Ляшенко В. І., Трушкіна Н. В. Індустріальні парки як інструмент забезпечення збалансованого сталого регіонального розвитку: міжнародна практика. Траєкторії інновацій: Міжнародний онлайн-форум. Дата публікації: 15.12.2021. Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. 2021. URL: https://iidskt.org.ua/2021_forum_2/
13. Моніторинг регіонального розвитку. Мінрегіон URL: <https://www.minregion.gov.ua/napryamki-diynalnosti/derzhavna-rehional-na-polityka/monitorynh/>
14. Піжук О., Плахотнюк В. Вектори післявоєнного розвитку регіонів України. *Міжнародний конгрес «Фінанси, економіка, право vs війна»*. 2022. С.76- 82.
15. Подзізей, О. О., Мостовенко Н. А. Фінансові аспекти функціонування ОТГ в Україні. *Економічні науки*. Серія: Регіональна економіка. 2022. №19 (75) С. 210-216.
16. Порядок надання коштів на безповоротній основі для облаштування індустріальних (промислових) парків та/або забезпечення будівництва об'єктів суміжної інфраструктури, необхідних для створення та функціонування індустріальних (промислових) парків: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2022 № 1207 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-2022-п#Text>
17. Прес-релізи та звіти - Місцеве самоврядування та територіальна організація влади (у контексті широкомасштабного російського вторгнення) URL: https://www.kiis.com.ua/materials/pr/20221219_m/Sociology_lsg_2022.pdf
18. Про Індустріальні парки: Закон України від 21.06.2012 №5018-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>
19. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для діяльності індустріальних парків в Україні: Закон України від 21.06.2022 № 2330-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2330-20#Text>
20. Про внесення зміни до статті 287 Митного кодексу України щодо створення сприятливих умов для діяльності індустріальних парків в

- Україні: Закон України від 21.06.2022 № 2331-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2331-20#Text>
21. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр?find=1&text=%EE%F5%EE%F0+%E7%E4%EE%F0#w21>
 22. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>
 23. Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2022-2024 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2021 № 586 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-2021-п#n8>
 24. Програма релокації підприємств: Міністерство економіки України : офіц. сайт. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e766cf9-f3ca-4121-867...>
 25. Публічна інформація: Державна казначейська служба України URL: <https://www.treasury.gov.ua/dlya-gromadskosti/publiczna-informaciya>
 26. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади : навчальний посібник / О.В. Берданова, В.М. Вакуленко, І.В. Валентюк, А.Ф. Ткачук. Київ, 2017. 121 с.
 27. Україна: від війни до миру URL: <https://razumkov.org.ua/images/2022/12/27/2022-MATRA-December.pdf>
 28. Bellantuono N. The organization of eco-industrial parks and their sustainable practices. *Journal of Cleaner Production*. 2017. Vol.161. P.362-375.
 29. Operation of industrial parks in the conditions of sustainable development and the paradigm of circular economy /S. Tulchynska, N. Shevchuk, O. Popelo, A.Pohrebniak, Y. Kravchyk. *Laplage em Revista (International)*. 2021. Vol. 7, no. 3С. P. 238-247.
 30. The Role of Higher Education Institutions in the Development of EcoIndustrial Parks in Terms of Sustainable Development / S. Tulchynska, N. Shevchuk, A. Kleshchov, I. Kryshchova, Ye. Zaburmekha. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. 2021. Vol.21(10). P. 317-323.

АНОТАЦІЯ

Сеферовська Є.С. Створення індустріального парку як основа для розвитку громад. Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

У випускній кваліфікаційній роботі проаналізовано сучасний стан та тенденції розвитку громад в Україні, досліджено вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на розвиток громад в Україні, розглянуто інституційні засади створення індустріального парку, розроблено заходи щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України.

Ключові слова: територіальні громади, розвиток громад, регіональний розвиток, децентралізація, індустріальні парки.

SUMMARY

Seferovska Y. Creation of an industrial park as a basis for community development. Final qualifying work for obtaining Bachelor of specialty 281 "Public Management and Administration", educational program "Public Management and Administration". State University of Trade and Economics, 2023.

The final qualification work highlights the current state and trends of development of communities in Ukraine, analyzes external and internal factors influencing the development of communities in Ukraine, considers the institutional foundations of the creation of an industrial park, measures were developed to stimulate the creation of industrial parks in the communities of Ukraine.

Key words: territorial communities, community development, regional development, decentralization, industrial parks.

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу

студентки ФЕМП ДТЕУ освітнього ступеня бакалавр спеціальності 281
«Публічне управління та адміністрування» освітньої програми
«Публічне управління та адміністрування»

Сеферовської Єлизавети Сергіївни

на тему «Створення індустріального парку як основа для розвитку
громад»

Представлена на рецензію випускна кваліфікаційна робота Сеферовської Єлизавети Сергіївни характеризується актуальністю та своєчасністю, оскільки присвячена питанням створення індустріального парку як основа для розвитку громад.

Рецензована робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Наповнення параграфів відповідає назвам розділів та затвердженій темі. Зміст та структура випускної кваліфікаційної роботи відповідають вимогам, які висуваються до робіт на здобуття освітнього ступеня «бакалавр», усі розділи виконано з дотриманням діючих стандартів.

У першому розділі роботи проаналізовано сучасний стан та тенденції розвитку громад в Україні, досліджено вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на розвиток громад в Україні.

У другому розділі випускної кваліфікаційної роботи розглянуто інституційні засади створення індустріального парку, розроблено заходи щодо стимулювання створення індустріальних парків в громадах України.

Випускна кваліфікаційна робота є завершеним, самостійним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблематики. Висновки та пропозиції, що сформульовані в роботі, є обґрунтованими.

З огляду на зазначене, представлена робота Сеферовської Єлизавети Сергіївни виконана у повному обсязі, відповідає встановленим вимогам та рекомендується до захисту.

Рецензент

Начальник підприємства
КП «ШЕУ Оболонського району»

(посада та організація/підприємство)

(печать та підпис)

Куліков О.М.

(прізвище, ініціали)

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Сеферовська Єлизавета Сергіївна, повідомляю, що за результатами здійснення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: «Створення індустріального парку як основа для розвитку громад» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах.
Електронна версія роботи ідентична з друкованою.

«05» 05 2023 року

(підпис)

Згода

Я, Сеферовська Єлизавета Сергіївна, засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: «Створення індустріального парку як основа для розвитку громад» несу повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування. Жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

«05» 05 2023 року

(підпис)